

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

ОДФ 2.26 Педагогічна практика
в групах ЗДО з інклюзивним навчанням
за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта

Робоча програма навчальної практики ОДФ 2.26 Педагогічна практика в групах ЗДО з інклюзивним навчанням для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми Дошкільна освіта, підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти III курсу.

Розробники: Аронова Р. С., к. пед. н.; Печка Л. Є., к. пед. н., доцент; Бондаренко Н. Б., к. пед. н., доцент; Товкач І. Є., к. псих. н.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри (підпис) Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу (підпис) Інна ЗЕРКАЛЬ

1. Опис практики

1	Освітня програма	Дошкільна освіта
2	Спеціальність	012 Дошкільна освіта
3	Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
4	Ступінь вищої освіти	бакалавр
5	Статус практики	обов'язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	IV
8	Семестр	VII
9	Форма підсумкового контролю	залік
10	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	6
11	Загальна кількість годин	180

Вступ

Педагогічна практика в групах ЗДО з інклюзивним навчанням спрямована на опанування майбутніми бакалаврами дошкільної освіти практичними навичками організації освітнього процесу в інклюзивних групах ЗДО, методики диференційованого навчання і виховання дітей з ООП, розвиток здатності до співпраці з командою раннього втручання

Базами проходження даного виду практичного навчання є заклади дошкільної освіти м. Дніпро в яких працюють інклюзивні групи.

1. Мета і завдання педагогічної практики в групах ЗДО з інклюзивним навчанням

Мета: формування компетентності майбутніх вихователів в питаннях організації життєдіяльності дітей дошкільного віку, зокрема дітей з ООП в інклюзивних групах ЗДО

ОДФ2.26 Педагогічна практика в групах ЗДО з інклюзивним навчанням має наступні пререквізити:

ОДФ 2.04 Педагогіка раннього дитинства

ОДФ 2.05 Педагогіка дошкільна

ОДФ 2.06 Психологія загальна

ОДФ 2.07 Психологія раннього дитинства

ОДФ 2.08 Психологія дитяча з практикумом

ОДФ 2.10 Основи природознавства з методикою

ОДФ 2.12 Методика ознайомлення з суспільним довкіллям

ОДФ 2.13 Художня праця з методикою навчання зображувальної діяльності дітей

ОДФ 2.14 Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти

ОДФ 2.15 Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень

ОДФ 2.17 Теорія та методика ігрової діяльності в ЗДО

ОДФ 2.18 Програма раннього втручання

ОДФ 2.20 Література для дітей дошкільного віку з основами культури і техніки мовлення

ОДФ 2.21 Інклюзивна освіта

ОДФ 2.22 Пропедевтична практика в групах дітей раннього віку та дошкільного віку (молодша, середня, старша група)

ОДФ 2.23 Спостереження за роботою вихователя та асистента в інклюзивних групах ЗДО

ОДФ 2.24 Педагогічна практика в групах дітей раннього віку та дошкільного віку (молодша, середня, старша група)

Основні завдання практики:

- закріплення теоретичних знань щодо організації роботи інклюзивних груп у ЗДО.

- вправління у застосуванні методів диференційованого підходу у роботі з дітьми з ООП; адаптації навчальних матеріалів та методів роботи до освітніх потреб кожної дитини.

- вправління в організації процесів життєдіяльності дітей групи інклюзивного навчання із залученням дітей з ООП до сумісної діяльності; забезпечити можливості для активної участі кожної дитини з ООП у процесах життєдіяльності;

- вправління у навичках ефективної комунікації та підтримки емоційного комфорту дітей з ООП; створення умов та сприяння розвитку дружніх відносин між дітьми; виховання толерантності;

- вправління у взаємодії з асистентом вихователя та фахівцями команди раннього втручання (психолог, дефектолог, логопед) в організації та проведенні корекційно-розвивальної роботи;

- вправління у здійсненні комунікації з батьками дітей з ООП, надання консультацій з організації домашньої підтримки дитини;

- вправління у здійсненні самоаналізу власної педагогічної діяльності, плануванні власного професійного розвитку.

- виявлення проблем і труднощі, з якими стикаються вихователь та асистент

- у процесі роботи з дітьми з ООП, ознайомлення із шляхами їх подолання

знати:

- нормативно-правову базу дошкільної освіти, інклюзивної освіти;
- основні категорії, поняття, положення інклюзивної освіти;
- основні завдання та функції фахівців команди раннього втручання;
- основні функції та напрямки діяльності асистента вихователя, команди раннього втручання;
- вимоги та положення академічної доброчесності, вимоги до оформлення інформаційних джерел;

уміти:

- інтегрувати теоретичні знання і практичний досвід;
- реалізовувати професійні якості на практиці;
- здійснювати спостереження, проводити бесіди, проявляючи тактовність, з особами, зокрема з особливими освітніми потребами, різними культурними традиціями;
- враховувати вікові педагогічні та психологічні особливості дітей раннього і дошкільного віку;
- узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки

володіти:

- професійною етикою та педагогічним тактом
- емоційною культурою, культурою спілкування
- вмінням саморегуляції

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності:

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-2 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-3 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-5 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-6 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-7 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей

- з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.
- ПР-8** Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.
- ПР-10** Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами
- ПР-11** Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.
- ПР-12** Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
- ПР-13** Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
- ПР-14** Використовувати вміння і навички для збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.
- ПР-15** Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності
- ПР-16** Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.
- ПР-18** Володіти технологіями організації розвивального предметно- ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
- ПР-19** Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.
- ПР-20** Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.
- ПР-21** Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

2. Зміст практики

№ теми	зміст діяльності
1	Знайомство з групою дітей. Спостереження за особливостями дітей з ООП і рівнем розвитку їх самостійності; поведінкою дітей групи та їх реакціями у ході сумісної ігрової діяльності. Ознайомлення з індивідуальним планом розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

2	Спостереження за застосування вихователем адаптованих методик навчання, за роботою асистента вихователя, за процесом та методами інтеграції дітей з ООП в сумісну діяльність із дітьми групи.
3	Участь у проведенні вихователем/асистентом вихователя ігрових занять з дітьми з ООП, режимних процесів.
4	Організація і проведення режимних процесів, прогулянки та ігрової діяльності із залученням дітей з ООП в І п. д. Заохочення дітей з ООП до інтеграції в дитячий колектив.
5	Самостійна підготовка та проведення індивідуального заняття з дитиною з ООП на розвиток мовлення або моторних навичок, або соціалізацію тощо (у відповідності до особливостей освітніх потреб дитини). Індивідуальна робота з дитиною з ООП на формування навичок самообслуговування та розвитку самостійності під час здійснення гігієнічних процедур, одягання/роздягання, прийняття їжі.
6	Самостійна підготовка та проведення групового тематичного заняття про різноманітність людей та толерантність до різноманітності з адаптацією освітнього матеріалу (завдань, методів, прийомів, засобів комунікації, дидактичного матеріалу, демонстраційного та роздаткового обладнання, завдань для самостійної практичної діяльності) для дітей з ООП.
7	Проведення заходів з морального виховання спрямованих на формування толерантного, позитивного ставлення дошкільників до дітей з ООП: бесіди та читання казок про дружбу та допомогу; інтерактивних ігор на підвищення рівня взаємодії між дітьми та створення атмосфери підтримки; сюжетно-рольової або будівельної гри на виховання навичок співпраці та взаємодії тощо.
8	Проведення арт-терапевтичного заняття з елементами Петриківського розпису «Гроно калини» для дітей з ООП.
9	Організація і проведення режимних процесів, вечірньої прогулянки у ІІ п. д. із залученням дітей з ООП. Заохочення дітей з ООП до інтеграції в дитячий колектив.
10	Допомога вихователю у підготовці та проведенні консультаційного заходу для батьків дітей з ООП. Розробка рекомендацій для батьків дітей з ООП з метою уникнення гіперопіки, забезпечення домашньої підтримки розвитку самостійності та самообслуговування.

3. Звітна документація

- 1.Щоденник практики.
- 2.Відгук керівника практики від Інституту
- 3.Портфоліо з напрацюваннями

4. Оцінювання результатів навчальної практики

Оцінювання результатів навчальної практики відбувається комплексно. Залікова диференційована оцінка виставляється керівником практики з

урахуванням відвідування, ведення документації, виконання завдань практики, виконання самостійної роботи, участі у підсумковій конференції.

Результати практики оцінюються за 100-бальною ЄCTS та національною шкалами за підсумками захисту звіту про проходження практики.

Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження навчальної практики – 60 балів/D/«задовільно»

4.1 Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою
оцінка/ бали	пояснення	
A (90–100)	відмінно	відмінно
B (80–89)	дуже добре	добре
C (70–79)	добре	
D (60–69)	задовільно	задовільно
E (50–59)	достатньо	
FX (35–49)	(незадовільно)	незадовільно
F (1–34)	з можливістю повторного	

4.2 Розподіл балів оцінювання роботи здобувача вищої освіти за програмою практики

Тема №4	Тема №5	Тема №6	Тема №7	Тема №8
10	10	10	10	10
Тема №9	Тема №10	системат. відвідування	ведення щоденника практики	НЕФОРМ. ОСВІТА* проходж. курсів на платформах EdEra, Prometheus тощо
10	10			

4.3 Критерії оцінювання

«Відмінно» - здобувач вищої освіти демонструє володіння теоретичними знаннями та практичними вміннями що до організації процесів життєдіяльності дітей дошкільного віку в групі з інклюзивним навчанням: самостійно планує та проводить режимні процеси, та ігрову діяльність із залученням дітей з ООП. У

ході проведення занять враховує особливі освітні потреби дітей з ООП: адаптує освітнє завдання, передбачає відповідне обладнання та індивідуальні методи роботи. Активно співпрацює з асистентом вихователя та фахівцями команди раннього втручання, активно взаємодіє з дітьми які мають ООП та їх батьками. Завдання практики виконані у повному обсязі, систематично та творчо, що зафіксовано у щоденнику практики. У ході самоаналізу визначає недоліки власної діяльності та планує шляхи їх корекції.

«Дуже добре» - здобувач вищої освіти демонструє володіння теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо організації процесів життєдіяльності дітей дошкільного віку в групі з інклюзивним навчанням: самостійно планує та проводить режимні процеси, та ігрову діяльність із залученням дітей з ООП. У ході проведення занять враховує особливі освітні потреби дітей з ООП: адаптує освітнє завдання, взаємодіє з дітьми, зокрема з тими, які мають ООП.

У ході самоаналізу студент виокремлює слабкі сторони та планує самокорегування з підвищення певних компетентностей. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого підходу.

«Добре» - завдання практики виконано в повному обсязі, в результаті систематичної діяльності. Конспекти з проведення процесів життєдіяльності розроблено з урахуванням вимог, зокрема адаптації освітніх та інших завдань для дітей з ООП. Студенту не в повній мірі вдалося налагодити взаємодію з дітьми, що відбилось на інтеграції дітей з ООП в сумісну діяльність з групою. У ході самоаналізу студент виокремлює слабкі сторони та планує самокорегування з підвищення певних компетентностей.

«Задовільно» - завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися значні помилки, завдання виконувались не систематично.

«Достатньо» - завдання виконано у неповному обсязі, допущені суттєві помилки.

«Незадовільно» - завдання не виконані або виконані неякісно.

Студенти, які не виконали програму практики і отримали незадовільну оцінку направляються для проходження практики повторно.

5. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Нормативна база

1. Базовий компонент дошкільної освіти України (2021)

<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/bazoviy-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukraini>

2. Держані будівельні норми (ДБН) В.2.2-4:2018. (зі змінами)

https://e-construction.gov.ua/files/new_doc/3022076768249972706/2023-01-23/7f51f910-6d75-4e32-9e59-4ba8efa57356.pdf

https://e-construction.gov.ua/files/new_doc/3022076768249972706/2023-01-23/14655488-5d2d-469f-863c-6d898c663e54.pdf

3. Закон України «Про дошкільну освіту»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

4. Закон України «Про освіту»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF#Text>)

5. Заклади дошкільної освіти України та Світу

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/metodychni-rekomendatsiyi-doshkilna/dityachimi-sadkami-svitu.pdf>

6. Інклюзивне навчання

<https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F>

7. Програми розвитку дітей

<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>

8. Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання

<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/perelik-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya>

9. Професійний стандарт вихователя закладу дошкільної освіти

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

10. Положення про заклад дошкільної освіти (Постанова КМУ № 305 від 12.03.03 р.)

https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/2740/#google_vignette

11. Як підтримати учнів з ООП

<https://nus.org.ua/articles/yak-pidtrymaty-uchniv-z-ooop-adaptatsiyi-seredovyshha-strategij-zavdan-i-otsinyuvannya/>

12. Сайти з методичними матеріалами щодо роботи з дітьми які мають ООП та їх батьків

<https://vseosvita.ua/library/21-sajt-dla-ditej-z-ooop-265933.html>

13. Лист МОН від 15.06.2022 № 1/6 № 1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами»

14. Порядок організації діяльності інклюзивного навчання у закладах

дошкільної освіти, затверджений постановою КМУ від 10 квітня 2019 р. №530

15. Методичні рекомендації щодо вивчення освітніх труднощів та рівнів підтримки дітей раннього та дошкільного віку . Лист МОН від 08.06.2022 № 4/1196-22
16. Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Постанова КМУ від 12 липня 2017 р. №545
17. Лист МОН від 15.08.2023 р. № 1/12132-23 «Щодо надання роз'яснень про комплектування спеціальних груп у ЗДО»
18. Лист МОН від 27.08.2024 №1/15368-24 Щодо організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році у закладах дошкільної освіти
<https://mon.gov.ua/npa/shchodo-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-20242025-navchalnomu-rotsi-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>

Ресурси з питань психологічної допомоги учасникам освітнього процесу в закладі дошкільної освіти

1. Лист МОН від 04.04.2022 № 1/3872-22 [«Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій»](#)
2. Лист МОН від 03.08.2023 № 1/11479-23 [«Методичні рекомендації «Безпечне освітнє середовище: Надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації»»](#)
3. Лист МОН України від 04.09.24 № 6/688-24 «Про методичні рекомендації» щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у ЗДО з урахуванням потреб людей з порушеннями мови, слуху, комунікації, руху, батьків із дітьми, людей старшого віку та інших суспільних груп»
4. ГО «Підтримай дитину» <https://helpchild.org.ua/>
5. Вебінар [«Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій»](#)
6. Вебінар [«Перша психологічна допомога дітям: межі компетентності педагогічних працівників»](#)
[Картки для дихальних практик стабілізації](#)
[Картки сили: ігрові та терапевтичні картки для роботи із дітьми до 8 років](#)
6. [Графічного батальйону](#) мультфільми
7. [«Психологічна підтримка та допомога дітям, які пережили травматичні події»](#), навчально-методичний посібник

8. [«Сильні почуття приходять та йдуть»](#), оповідання для дітей
9. [«Посібник для доброго самопочуття: зменшити стрес, наповнитися і розвинути внутрішню стійкість»](#)
10. [«Діти і війна: навчання технік зцілення»](#)
[Поради з надання першої психологічної допомоги людям, які пережили кризову подію](#)
11. Посібник [«Керівництво з надання першої психологічної допомоги»](#)
12. Посібник [«Перша психологічна допомога»](#)
13. Посібник [«Перша психологічна допомога: посібник для працівників на місцях»](#)
14. Робочий зошит для дітей [«Екіпаж КП дає раду своїм переживанням»](#)

науково-методична література

1. **Андрущенко, О. О.** Організація інклюзивної освіти в дошкільному навчальному закладі / О. О. Андрущенко // Дитина з особливими потребами. – 2016. – № 2. – С. 5–7.
2. **Бобир, В.** Інклюзія: реальні кроки в наявних умовах : з досвіду роботи районної творчої групи / В. Бобир, О. Іванюк // Дошкільне виховання. – 2016. – № 2. – С. 16-19.
3. **Величко, Д. В.** Особлива дитина – особлива турбота / Д. В. Величко, О. В. Величко // Логопед. – 2020. – № 2. – С. 16-17.
4. **Гладун, О.** Дитина з порушеннями зору в інклюзивному освітньому просторі : семінар-практикум для педагогів / О. Гладун // Дошкільне виховання . – 2020. – № 1. – С. 17-19.
5. **Іванюк, О.** Організація єдиного інклюзивного освітнього простору : досвід Святошинського району міста Києва / О. Іванюк, В. Бобир // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 10-15.
6. **Мартинчук, О.** Інклюзивна освіта: ідея, практика і суспільна цінність / О. Мартинчук // Дошкільне виховання – 2018. – № 10. – С. 2-5.
7. **Носачова, Т.** Інклюзивна освіта у ЗДО: що має знати вихователь-методист / Т. Носачова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2019. – № 8. – С. 27-
8. **Ольшевська, Ж. Мягких, Н** Вихователю інклюзивної групи- Київ – Видавнича група «Шкільний світ»,2018.- 144 с

9. **Савінова Н. В., Берегова М. І., Борулько Д. М.** Інклюзивне навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 166 с
10. **Семак, С. М.** Наступність дошкільної та початкової освіти в організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами / С. М. Семак // Дитина з особливими потребами . – 2015. – № 3. – С. 2-4.
11. **Стадник, Л.** Дитина з особливим психічним розвитком : процес соціалізації в інклюзивній групі / Л. Стадник // Соціальний педагог. – 2018. – № 5. – С. 23-32.
12. **Удич, З.** Формування предметно-просторового інклюзивного освітнього середовища / З. Удич // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2018. – № 1. – С. 85-96.
13. **Філанчук, С.** Інклюзія у ЗДО: досвід реалізації / С. Філанчук // Практичний психолог: дитячий садок. – 2019. – № 10. – С. 36-39.
14. **Філанчук, С.** 7 тез про інклюзію від переможниці конкурсу : [інтер'в переможниці конкурсу Світлани Філанчук / бесіду вела Тетяна Гурковська] / С. Філанчук // Практичний психолог: дитячий садок . – 2019. – № 8. – С. 6-9
15. **Харченко, Наталія.** 8 запитань про Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти / Н. Харченко. // Психолог дошкільця . – 2019. – № 12. – С. 4-6.
16. **Холодницька, К.** Інклюзивне навчання в дошкільних закладах : особливості впровадження /К. Холодницька // Соціальний педагог. – 2018. – № 3. – С. 18-29.
17. **Четверікова, Н. В.** Інклюзивне навчання в ЗДО / Н. В. Четверікова ; упоряд. Т. А. Шаповал. – Київ : Видавнича група “Шкільний світ”, 2018. – 128 с. – (Б-ка “Шк. Світу”).

До перегляду:

Фільм «Диво» , 2017 р., режисер С. Чбовскі, США

«Створила диво» 1962р, режисер А. Пенн, США

Виступ групи «Шалва» на Євробаченні ІСЦ «Шалва»

<https://www.youtube.com/watch?v=4HWaldJt5Bc>

(інклюзивний суспільний Центр в Єрусалимі (Ізраїль)

<https://www.shalva.org/>

Додаткові онлайн сервіси з питань інклюзії в дошкільній освіті

1. <https://mon.gov.ua/>

2. <https://imzo.gov.ua/>
3. <https://vseosvita.ua/library/art-terapevtychne-zaniattia-dlia-ditei-z-ooop-747763.html>

Додаток 1

Схема аналізу організації та проведення режимних процесів та ігрової діяльності студентом-практикантом в групі з інклюзивним навчанням в І п. д.

1. Ознайомлення та врахування індивідуальних потреб, можливостей розвитку кожної дитини в групі, зокрема дітей з ООП
2. Наявність розробленого плану – конспекту проведення режимних процесів, ігрової діяльності, прогулянки з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.
3. Підготовка та наявність необхідних матеріалів і ресурсів на забезпечення ефективного проведення режимних процесів, ігрової діяльності, прогулянки (наочність, роздатковий матеріал, адаптовані матеріали тощо).
4. Організація простору для режимних процесів, зокрема доступність для дітей з ООП.
5. Взаємодія з дітьми, з урахуванням їхніх індивідуальних потреб (звернення до дитини, використання підказок, забезпечення емоційної підтримки).
6. Залучення дітей до діяльності враховуючи їх ООП.
7. Оцінка результатів: чи досягнуті заплановані під час проведення режимних процесів, прогулянки, ігрової діяльності цілі для дітей, зокрема з ООП
8. Висновки та рекомендації.

Схема аналізу організації та проведення режимних процесів та ігрової діяльності студентом-практикантом в групі з інклюзивним навчанням в П п. д.

1. Наявність розробленого плану – конспекту проведення режимних процесів, ігрової діяльності, прогулянки з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.
2. Підготовка та наявність необхідних матеріалів і ресурсів на забезпечення ефективного проведення режимних процесів, ігрової діяльності, прогулянки (наочність, роздатковий матеріал, адаптовані матеріали тощо).
3. Організація простору для режимних процесів, зокрема доступність для дітей з ООП.
4. Особливості організації пробудження після сну дітей з ООП.
5. Формування КГН (одягання, вмивання)
6. Взаємодія з дітьми, з урахуванням їхніх індивідуальних потреб (звернення до дитини, використання підказок, забезпечення емоційної підтримки).
7. Залучення дітей до діяльності враховуючи їх ООП.
8. Оцінка результатів: чи досягнуті заплановані під час проведення режимних процесів, прогулянки, ігрової діяльності цілі для дітей, зокрема з ООП
9. Висновки та рекомендації.

Додаток 2

АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ГРИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ООП (дидактична, рухлива, сюжетно-рольова)

1. Врахування потреб дитини: особливості розвитку дитини, можливості та обмеження, необхідні форми підтримки/адаптації/модифікації гри
адаптація гри: правила гри, її тривалість, доступність використані матеріали, щоб вони були доступними та зрозумілими для дитини з ООП. Наприклад, додайте візуальні підказки або спростіть завдання.
2. Підготовка ігрового середовища: організація простору, відсутність зайвих предметів, які можуть відволікати увагу або створювати небезпеку; розміщення ігрового обладнання в зоні досягає мості для дитини.
3. Залучення інших дітей. Обговорення правил з іншими дітьми на сприяння участі дитини з ООП.
4. Створення мотивації до гри та позитивного настрою дитини, пояснення цілі гри.
5. Пояснення /демонстрація правил гри з використанням, за необхідності вербальних/ невербальних підказок. Повторення правил у разі потреби.
6. Індивідуальна підтримка дитини під час гри: допомога у виконанні завдань гри. Використання підказок.
7. Оцінювання реакцій дитини, її поведінки в ході гри, коригування.
8. Заохочення інших дітей їх до взаємодії з дитиною з ООП, дружнього ставлення до дитини з ООП, колективну участь у грі.
9. Оцінювання участі дитини з ООП у грі.
10. Висновки та рекомендації.

Титульна сторінка щоденника практики

Міністерство освіти і науки України
Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»
Кафедра педагогіки і психології

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студент (а/ки) II курсу

групи _____ спеціальності 012 Дошкільна освіта

База практики: _____

Термін проходження практики: з _____ до

Керівник практики

від ПУ ЗВО «МГПІ «Бейт-Хана»: _____

Керівник від бази практики:

м. Дніпро, 20__р.

2 сторінка Щоденника

1. Місце проходження практики :назва та номер ЗДО, адреса розташування

2.Відомості про керівний та педагогічний склад:

- керівник ЗДО
- вихователь-методист
- практичний психолог
- дефектолог
- логопед
- керівники гуртків
- інші
- вихователі групи
- помічник вихователя

3 сторінка Щоденника

1. Вікова група дітей.

2. Список дітей групи.

3.Діти з ООП

4 сторінка Щоденника

1. Режим дня.

2. Розклад занять на тиждень.

5 сторінка Щоденника

Графік педагогічної практики та консультацій (вклеїти)

Зразок сторінки щоденника практики

дата практики		тема практики		
час	режимний процес	діяльність вихователя	діяльність асистента вихователя	діяльність дітей
висновки				

КАРТКА ДЛЯ САМОРЕФЛЕКСІЇ

за результатами проходження педагогічної практик

твердження	відповідь
Поглиблено знання з тем/теми	
Опановано нові знання з тем/теми	
Сформовані вміння ...	
Сформовані навички ...	
Отримано цікавий досвід ...	
Залишилось незрозумілим...	
Потрібно уточнити та розширити знання ...	
Потрібно вдосконалити вміння ...	
Хочу дізнатися ...	
Найбільша складності викликані ...	
Найбільші досягнення ...	
Задоволення від власної педагогічної діяльності від 1 до 10	
Задоволення від отриманого досвіду від 1 до 10	
Побажання щодо змісту та організації практики	для обговорення на конференції